

Pazar Ekonomisi ve Demokrasi 2011

İçeriği Yazan: [Mert ELEKÇİ](#) [1] Zaman: Paz, 25/09/2011 - 17:25

Yazar: Mert ELEKÇİ

Referans İçerik: [Çoğunluk ve Çoğulluk Üzerine...](#) [2]

Demokrasinin ne olduğu sorusuna yanıt aramaya bir önceki yazımda başlamıştım. Kavram irdelemesiyle beraber yazıyı devam ettirmeye çalışıyorum. Bu yazının sorgusu da bir önceki yazının devamı olacak şekilde, topluluklar ve siyasi sistemler içinde demokrasi sorgusunu ön plana çıkaracak. Son 1 yıl içerisinde yaşanan hareketlilik sadece Arap dünyasında değil, Avrupa'da da görülüyor. Bu iki olayı birbirinden ayrı algılamak ve yorumlamak hataya düşmek olur. İngiltere, İtalya, Fransa, Yunanistan'da yaşanan olayları, Tunus, Libya, Mısır, Suriye ve İsrail'de yaşananlardan ayıran nedir? Benzer yanları nelerdir? Öncelikle bunlara cevap vermek gerekiyor.

Demokrasi düşüncesinin temelinde, öncelikle bir 'hak talebi' yatar. Yani bir 'sahip olma iradesi', yani 'mülkiyet hakkı' düşüncesi, tarih boyunca toplulukları günümüz modernleşmesinin ilk aşamasına yönlendirmiştir. Bu düşünce uluslaşma iradesi oluşturarak, mutlakiyetleri yıkmış, rasyonalist bir devlet anlayışına doğru devam edilmiştir. Ancak buradaki 'temel hak ve özgürlükler' ve onların güvenceleri toplum içerisinde bir eşitlik getirmekten çok, modernleşme aşamalarından 'pazar ekonomisi' anlayışının doğal bir sonucu olarak, mülkiyetin belli kişilerde toplanması sonucu bir 'sınıf' farklılaşması getirmiştir. Mutlakiyet döneminin zengin aristokratları, din adamları yerlerini ataları tüccar olan burjuva sınıfına bırakmıştır. Tam da bu aşamada sınıf çatışması yine 'mülkiyet' ekseninde

Sosyal Medya: [Facebook](#) | [Twitter](#)

fakat farklı sınıflar arasında bir özgürlük ve demokrasi savaşına dönüşmüştür. Bu aşamada birey kendisini bir sınıf içinde görmekte ve bu sınıfın hak mücadelesinin bir parçası olması ölçüsünde sosyal haklara sahip olabilmektedir. İşte günümüz olaylarını da bu aşamadaki birey-devlet ilişkisinde yorumlamak gerekiyor.

Bahsettiğim modernleşmenin 3 kolundan ikisi olan, pazar ekonomisi-hak ve özgürlükler ilişkisinde(diğeri laiklik) demokrasi önemli bir aktör olarak karşımıza çıkıyor. Buna bir de ekonominin küreselleşme eğilimini katarsak, küresel sermayenin günümüz totaliter ülkelerine girme biçimiyle, batının gelişmiş ülkelerinde kendini pazarlama şekilleri çok farklı ve bu iki tür ekonomiye de göbekten bağlı oluşu, küresel sermayeyi bir demokrasinin var olması sorununda belirleyici kılıyor. Fakat görünen o ki, büyük ekonomiler son 4-5 yıldaki ekonomik krizlerde o kadar önemli yaralar aldı ki Nietzsche'nin ünlü benzetmesinde dediği gibi sosyal hak taleplerini absorbe etmek için kullanılan afyonlar, yetersiz kaldı. Demokrasileri belli aşamalara gelmiş ülkelerde, sosyal patlamalar demokratik taleplerle, Sivil toplumun gösterileriyle kendini gösterirken, 'arap baharı' nı içine alan totaliter ya da otoriter ülkelerde kendini 'kanla' gösterdi. İşte bu bakımdan son bir yılda gördüğümüz sosyal patlamalar, ekonomik kriz ve mülkiyet anlayışının getirdiği adaletsizlikle bağlantılı olan bir 'hak talebi', yani bir 'demokrasi' sorunudur. Bu bakımdan örneğin İngiltere'de yaşanan 'yağma' olayları ile Mısır'da Mübarek'in düşürülmesi benzerlik gösterir.

Peki Türkiye'nin demokrasi ihracı hareketini nereye koymalıyız? Demokrasi ihraç etmek de nedir? Demokrasi götürmek? Yabancı olduğumuz kavramlar değil. Bush'un 11 Eylül sonrasında Irak müdahalesinin gerekçelerinden biriydi. Bugünse Türkiye benzer bir kavramla Arap Dünyası ile ilişkiler kurmaya çalışıyor. Bunu Erdoğan'ın Mısır ziyaretinde yanına iş adamları götürmesiyle birlikte irdelemek gerekiyor.

Demokrasi ihracı, bir yönetim modeli ile başka bir ülkeye örnek olmak kastediliyor sanırım. bu yönüyle içinde ilginç mesajlar barındırıyor. Şöyle ki, Arap halkları mülkiyet istiyorlarsa, pazar ekonomisine katlanmak zorundalar. Bugüne kadar dinlerine bağlı gelenekleri olan Araplar, temel hak ve özgürlükleri istiyorlarsa, şeriattan vazgeçmeli ve Laikliği seçmelidirler. İşte tam da bu konuda 'Neden Türkiye?' sorusunun cevabını buluyoruz sanırım. Yine de 'örnek model' olmada, özellikle pazar ekonomisi konusunda, sosyal hakların bilincine varılmalı. İşte bu konuda 'arap baharı' diğerlerinden ayrılıyor. Son birkaç yılın 'hak talebi' furasına katılan Araplar, gerçek bir demokrasi istiyorlarsa Türklerden daha pratik düşünmek zorunda...

Mert Elekçi

iletisim@politikadergisi.com [3]

Yorumlar

- [Dış Siyasa](#) [4]
- [Eko-Politik](#) [5]
- [Güncel](#) [6]
- [İç Siyasa](#) [7]
- [Diğer](#) [8]

Kaynak URL (12/05/2024 - 02:56 tarihinde yazdırıldı):

<http://www.politikadergisi.com/makale/pazar-ekonomisi-ve-demokrasi-2011>

Bağlantılar:

- [1] <http://www.politikadergisi.com/pd-uye/mert-elekci>
- [2] <http://www.politikadergisi.com/makale/cogunluk-ve-cogulluk-uzerine>
- [3] <mailto:iletisim@politikadergisi.com>
- [4] <http://www.politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/dis-siyasa>
- [5] <http://www.politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/eko-politik>
- [6] <http://www.politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/guncel>
- [7] <http://www.politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/ic-siyasa>
- [8] <http://www.politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/diger>